

Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
Gurdwara Barbandhak Committee, Amritsar (S. P. Goyal, J.)

ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਭਾਵ 7,500 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ - ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ "ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ • ਇਸ ਵਿੱਚ been ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ "ਇਸ ਚੈਪਟਰ" ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। - ਸੈਕਸ਼ਨ 92-ਏ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 92-ਬੀ ਇਸ ਨਵੇਂ ਚੈਪਟਰ VII-A ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 92-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ

(6) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ 7,500। ਰੁ. 48,000 ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਐਚ.ਐਸ.ਬੀ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਸ. ਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.ਜੇ.

ਮਹੰਤ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਚੇਲਾ ਮਹੰਤ ਮੋਤੀ ਰਾਮ,- ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ,- ਜਵਾਬਦੇਹ।

1976 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 160 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ

7 ਮਾਰਚ 1986 ਈ.

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ (1925 ਦਾ VIII)—ਸੈਕਸ਼ਨ 7, 8, 9, 10 ਅਤੇ 25 ਏ— ਧਾਰਾ 7(3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ —ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 10 ਅਧੀਨ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਮਦਦਨਜ਼ਰ- ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ- ਧਾਰਾ 9 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ- ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾ—ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ , ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਦਾਅਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ—ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ — ਕੀ ਧਾਰਾ 10 — ਸੈਕਸ਼ਨ 9(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ — ਕੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ-ਸਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ—ਕੀ ਅੰਦਰ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ— ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ—ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ— ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਟਰੱਸਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਮਤ ਡੀ.ਐੱਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ ਅਤੇ ਐੱਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ, ਜੇ. ਜੇ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਉਲਟ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਣ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ "ਧਾਰਾ 7(3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਪੱਤੀ ਸੂਚੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 7(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਧਾਰਾ 9(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਮਾਰਤ ਸਮੇਤ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਉਕਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਕਤ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਨ -ਇੱਕ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ- ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ। ਧਾਰਾ 7(1) ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖ ਉਪਾਸਕਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਪਾਸਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ, ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਜੋਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 9(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮੀ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ, ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ,

Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
•Gurdwara Parbandhak Committee, Amritsar (S. P. Goyal, J.)

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ। ਜੇਕਰ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਸੂਚਨਾ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਹੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 9(2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੰਸਥਾ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(ਪਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7)।

ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 9 ਅਤੇ 10)

ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਾਰਜ ਹੋਣਾ ਅੰਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਪਾਰਾ 15)।

ਲਾਲ ਚੰਦ ਮਹਿਰਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲੋਕਲ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਮੈਨੇਜ-
ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
ਏਆਈਆਰ 1937 ਲਾਹ. 106.

DISAPPROVED

(ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐੱਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ 21 ਨਵੰਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐੱਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 1 ਮਾਰਚ, 1986 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 7 ਮਾਰਚ-1986 ਨੂੰ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ)।

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮਿਤੀ 1 ਮਾਰਚ, 1976 ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਟੀ.ਐਸ.ਮਾਂਗਟ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.

(1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, - 5 ਜੁਲਾਈ, 1963 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ, ਟੀ 480 ਜੀਪੀ ਦੁਆਰਾ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾਜ਼ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ) ਲੰਡਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਰਹਿੰਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ, ਉਪਰੋਕਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਨ ਲਈ। ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮਹੰਤ ਲਛਮਣ ਦਾਸ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਇੱਕ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੋ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, - 6 ਜਨਵਰੀ, 1972 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਹੰਤ ਉਕਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। 31 ਜੁਲਾਈ, 1975 ਨੂੰ 1972 ਦੇ FAO ਨੰਬਰ 137 ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਈ ਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(2) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਡੇਰਾ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਕਤ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮਹੰਤ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸੀ।

(3) ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਉਦਾਸੀ ਡੇਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਉਕਤ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹਸਤੀ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ,

- 1 ਮਾਰਚ, 1976 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉਸਨੇ 1976 ਦਾ FAO ਨੰਬਰ 160 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - 24 ਜੁਲਾਈ, 1979 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ। ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ, 1979 ਦਾ FAO ਨੰ. 389 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ / ਰੋਥ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ

**Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
•Gurdwara Parbandhak Committee, Amritsar (S. P. Goyal, J.)**

ਕੀ ਉਕਤ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਕਤ ਅਪੀਲ, FAO ਨੰਬਰ 160 ਆਫ 1976 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਸੇ ਨਾਲ ਜੁਣਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

(4) ਐਕਟ ਦੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈਸੀਆਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (3) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨੌਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 21 ਜੁਲਾਈ, 1978 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਮਿਤੀ 28 ਜੁਲਾਈ, 1978 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-3 (1979 ਦੇ FAO 389 ਵਿੱਚ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। -ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 9(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵੀ ਇਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਅਤੇ ਮੋਰ ਟੇਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ *ਮਹੰਤ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਚੇਲਾ ਮਹੰਤ ਈਸ਼ਰ ਦਾਸ* ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (ਜੇਐਲ) ਵਿਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ:

“ਪੰਜਵਾਂ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਨਿਪਟਾਰੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਅਨੁਸੂਚੀ I ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ) ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ (ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਹਨ)। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਭੌਤਿਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਤੇ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (i) ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਧਾਰਾ 9(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ (ii) ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) ਵਜੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ

- ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਉਕਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੌਤਿਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(4) ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(2) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦਾ (ਮਹੰਤ) ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (12) ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਧਾਰਾ 3(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ (ਸੈਕਸ਼ਨ 5) ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਾਇਰਾ

(1) ILR (1968)2 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 499.

Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
•Gurdwara Parbandhak Committee, Amritsar (S. P. Goyal, J.)

ਅਤੇ 10) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) ਵਿੱਚ "ਗੁਰਦੁਆਰੇ" ਨੂੰ ਇੱਟਾਂ-ਰੋੜੇ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।"

(5) ਇਸ ਲਈ *So afarh as\there cis1no>!* ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ 1 ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਘੇਰਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਉਹੀ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-3 ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ. -3 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-3 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਉਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਡੇਰਾ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਉਕਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਾਫੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਯੂ'ਸ 7 (3) ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਐਕਟ. 1935	ਤਹਿਸੀਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ	1 ਜਿਲਾ ਅਸਟੇਟ	-		
1	2	3	4	5	
ਗਹਿ ਵਿਭਾਗ ਜਨਰਲ ਗਰਦੁਆਰਾ	ਗਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਗਰ	ਜ਼ਮੀਨ	ਸਰਹਿੰਦ	ਪਟਿਆਲਾ	

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰ.

ਗੁੰਬ
ਸਾਹਿਬ

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਲੰਡਾ ਤਹਿਸੀਲ ਸਰਹਿੰਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਉਹੀ ਇਮਾਰਤ ਜਿਸ ਦੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗੋਵਰਨਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਪਤੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 9(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 1, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P-3 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੰਸਥਾ ਕਿੱਥੋਂ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-3, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਿੱਥੋਂ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਇਮਾਰਤ ਸਮੇਤ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਕਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-3 ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹੈ।

(7) ਇਹ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ-4 ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ-6 ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਲੰਡਾ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਹੋਣਾ - ਇੱਕ ਨੂੰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ “ਸ੍ਰੀ” ਸ਼ਬਦ, “ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ” ਅਤੇ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ” ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮ ਦੇ ਹੀ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟਾ, ਦੂਜੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P-3 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਜੀ

Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
•Gurdwara Parbandhak Committee, Amritsar (S. P. Goyal, J.)

ਅਫਸਰ ਇੰਤਕਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-1 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ, "ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ" ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ- 1. ਸੈਕਸ਼ਨ 7(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਈ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਉਪਾਸਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਨ, ਇੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਸੰਸਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ "ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 3 ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮੀ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮੀ ਸੰਸਥਾ - ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ। ਜੇਕਰ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਲੰਡਾ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਾਂਡਾ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ (ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ) ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ: ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਾਸਕ ਧਾਰਾ 7(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਮ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਘਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ, ਕੋਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ, 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੇ ਮਾਲਕ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਕਤ ਮਕਾਨ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ। ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਉਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 7(3) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਕਾਨ

ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਲਈ ਕੰਨਾਂ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਸਮੇਤ ਘਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੇਕਰ ਐੱਸ.ਜੀ., ਪੀ.ਸੀ. ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 9(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸੂਚੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਇਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ, ਜਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੌ ਅੱਠਵੇਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। I. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੜੋਟ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 9(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7(3) ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਹ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ਾਂ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਆਖਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮੀ ਸੰਸਥਾ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-3, ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਉਕਤ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(8) ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਦਵਾਦ ਵਿੱਚ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਟਰੱਸਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਲਾਲ ਚੰਦ ਮਹਿਰਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲੋਕਲ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਮਾਨਾ ਜੀਸੈਟ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਾਸਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, (2):-

“ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਦਾਅਵਾ ਹੋਣਾ

Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
•Gurdwara Parbandhak Committee, Amritsar (S. P. Goyal, J.)

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਟਰੱਸਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਟਰੱਸਟੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 27 x ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਟਰੱਸਟ - 71 ਕਨਾਲ, 18 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(9) ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਹੱਤਵ ਲਫਮਣ ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਯਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ (ਸੁਪਰਾ) ਮਹੱਤਵ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਦਾਅਵਾ

(2) ਏਆਈਆਰ 1937 ਲਾਹੌਰ 106

(3) ਏਆਈਆਰ 1929 ਲਾਹੌਰ 603

ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਸਮਾਧ ਅਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਹ ਅਰਥਹੀਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੈ, ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ SGPC ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਨਦਾਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਐਚ' ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

(10) ਲਾਇ ਚੰਦ ਮਹਿਰਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਲਈ, ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਹੈ।

(11) ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ-1, ਪੀ-2 ਅਤੇ ਪੀ-3 ਤੋਂ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ। ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਪੀ-4, ਪੀ-5 ਅਤੇ ਪੀ-6 ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-3 ਵਿਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-

(12) ਦੋ ਜੁੜੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ, ਅਰਥਾਤ, 1976 ਦੀ FAO ਨੰ. 160 ਅਤੇ 1979 ਦੀ FAO ਨੰ. 389, ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਐਸ.ਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਰਾ ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ., ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨੋਟ ਲਿਖਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹੋ ਹਨ।

Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
Gurdwara Barbandhak Committee, AmIritsar (S. P. Goyal, J.)

(13) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) ਵਿੱਚ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ 'ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ'), ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਭੌਤਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਠੋਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਹੰਤ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਚੇਲਾ ਮਹੰਤ ਈਸ਼ਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰ) ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਨੁਕਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਬਾਰੇ 21 ਜੁਲਾਈ, 1978 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਐਕਸ਼ੀ ਬਿੱਟ ਪੀ-3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ, ਮਿਤੀ 28 ਜੁਲਾਈ, 1978, (1979 ਦੇ FAO ਨੰ. 389 ਵਿੱਚ)। ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ, "ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 7(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜਾਇਦਾਦ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਸੰਸਥਾ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ ਜਾਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ। ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਲਾਂਡਾ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੀ। ਉਸੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1 ਐਲਾਨਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1986)2

ਕੇਸ. ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

(14) ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਹ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਜੋਂ। ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7(3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਮੇਤ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਯੂਟੀਲਿਟੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਯੋਗ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੇ 8, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 7(3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨੌਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅੱਗੇ

Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
Gurdwara Barbandhak Committee, AmIritsar (S. P. Goyal, J.)

ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਭਾਵ, ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 7(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਨਤਕ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨੌਂਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹੱਕ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਲਈ ਐਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇ (ਜ਼ੋਰ ਮੇਰਾ)। ਇਹਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 7 (ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ) 3) ਅਤੇ 9(1) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(15) ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੰਸਥਾ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ।

Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
•Gurdwara Parbandhak Committee, Amritsar (S. P. Goyal, J.)

P4, P5 ਅਤੇ P6 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ। ਇਸ ਖੋਜ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ - ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਠਲੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1480 ਜੀਪੀ, ਮਿਤੀ 5 ਜੁਲਾਈ, 1963 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(3) ਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਤੇ ਇਹ ਸੂਚੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਾਲੀ 85 ਕਨਾਈਆਂ 11 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਜੋਂ ਵਰਣਿਤ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 7(3) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲ ਲਾਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਇਕ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਸਥਿਤ ਸਨ। ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - ਮਿਤੀ 6 ਜਨਵਰੀ, 1972 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਦਫਤਰ ਧਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ FAO ਨੰਬਰ 137 ਆਫ 1972 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ 3 ਜੁਲਾਈ 1, 1975 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। - ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ.

(16) ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਦੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਭਾਵ, ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ 7(3) ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ 9(1) ਅਧੀਨ, ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਇਕ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਅਤੇ ਦੂਜੀ 'ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਹੰਤ ਹੈ। ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਂਟਰੀਆਂ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੀ-ਪੁਰਸ਼ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 439, 441, 443, 447 ਅਤੇ

635, ਇਹਨਾਂ ਛੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮਾਪ 7 ਬਿਘੇ ਅਤੇ 7 ਬਿਸਵੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਬੋਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, 85 ਵਿੱਘੇ 11 ਬਿਸਵੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਛੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਲਈ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 7(3) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ 85 ਮਾਪ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ। ਬੀਘਾ 11 ਬਿਸਵਾਸ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੌਹਤਮੀ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਾਲ 1958-59 ਈ: ਦੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਭਾਵ ਜ਼ਮੀਨਬੰਦੀ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 5 ਜੁਲਾਈ 1963 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੂਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਾਰਟੀਆਂ

(17) ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ 'ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵਾਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ' ਅਤੇ 'ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ' ਸ਼ਬਦ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬਦਲਣਯੋਗ ਹਨ। ਇਹ ਮਹੱਤਵ ਨਿਰੰਜਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ, ਜੇ. ਇੱਕ ਪਿਰ ਸਨ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ: -

“ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(4) 1966 ਦੇ FAO 85 ਨੇ 17 ਅਗਸਤ, 1978 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ। 'ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ' ਜਾਂ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਹੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਪਰਿਵਰਤਨਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।”

ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ, ਜਵਾਬ -ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦੀ 'ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼' ਭਾਗ 11, ਪੰਨਾ 1245 ਨਾਮਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਲੇਖਕ ਨੇ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵ ਸ. ਗੁਰੂ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ, ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

(18) ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ ਇਸ

Mahant Lachhman Dass Chela Mahant Moti Ram vs. Shiromani
Gurdwara Barbandhak Committee, AmIritsar (S. P. Goyal, J.)

ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਉਦਾਸੀ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਕਦੇ ਵੀ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਰਤੋਂ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕੈਪਾ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਮੋਹਤਿਮ ਵਜੋਂ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਸੰਪੱਤੀ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਰਿਲਾਇੰਸ ਲਾਇ ਚੰਦ ਮਹਿਰਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲੋਕਲ ਕਮੇਟੀ ਆਫ਼ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (5) ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਬਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਜੀ ਦਾਅਵਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਡੇਰੇ ਜਾਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਰਗੀ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਏਆਈਆਰ 1937 ਲਾਹੌਰ 106

(19) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ।

(20) ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ (1976 ਦੀ FAO ਨੰ. 160 ਅਤੇ 1979 ਦੀ FAO ਨੰ. 389) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। .

ਡੀ.ਐਸ.ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ.
ਮੇਰੇ ਅਸਹਿਮਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ.
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.
ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ;

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਪੀਸੀ ਜੈਨ, ਸੀਜੇ, ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ, ਐਸਐਸ ਕੰਗ, ਜੀਸੀ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ
ਆਈਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1980 ਦਾ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 2930

ਅਕਤੂਬਰ 14, 1985।

1953 ਦਾ X) — ਸੈਕਸ਼ਨ 2(3), 5-ਬੀ ਅਤੇ 25 — ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਰੂਲਜ਼, 1956 — ਨਿਯਮ 6 — ਹਰਿਆਣਾ ਸੀਲਿੰਗਜ਼ ਆਨ ਲੈਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ (1972 ਦਾ XXVI)- ਸੈਕਸ਼ਨ 26 - ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਲੈਕਟਰ -ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ-ਕੀ ਰੱਦੀ-ਅਸਰਦਾਰ ਧਿਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ-ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਪਾਅ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹਨ-ਅਜਿਹੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੁਕਮ - ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ/ਆਰਡਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਰੀਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ। ਪਹਿਲਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਰੀਮ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ/ਆਰਡਰ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ

ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਵਾਲੀਆ, ਐਡਮਿਰਲ ਅਤੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ